

MINISTERUL EDUCATIEI, CERCETARII, TINERETULUI SI SPORTULUI
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” ALBA IULIA
FACULTATEA DE ISTORIE SI FILOLOGIE

TEZA DE DOCTORAT

– Rezumat –

COORDONATOR STIINTIFIC:

PROF. UNIV. DR. CONSTANTIN CUBLESAN

DOCTORAND:

ANA-MARIA ANTON (COMSA)

ALBA IULIA

2011

MINISTERUL EDUCATIEI, CERCETARII, TINERETULUI SI SPORTULUI
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” ALBA IULIA
FACULTATEA DE ISTORIE SI FILOLOGIE

ION VLASIU
STUDIU MONOGRAFIC
– Rezumat –

COORDONATOR STIINTIFIC:
PROF. UNIV. DR. CONSTANTIN CUBLESAN

DOCTORAND:
ANA-MARIA ANTON (COMSA)

ALBA IULIA
2011

CUPRINS

ARGUMENT.....	5
Preliminarii.....	5
Între obiectivitatea si subiectivitatea optiunii.....	5
Clarificari asupra metodei.....	6
Particularitati structurale.....	8
I. ÎNTRE BIOGRAFIE SI AUTOBIOGRAFIE.....	9
1.1. Un dialog livresc.....	9
1.2. <i>Când eram mic, lumea era cu totul altfel.....</i>	12
1.3. <i>Am plecat din sat.....</i>	15
1.4. <i>Acum simteam pentru ce trebuie facuta sculptura.....</i>	23
1.5. <i>E greu sa povestesti cum se misca sufletul unui artist tânar.....</i>	27
1.6. <i>Succes moral.....</i>	49
1.7. <i>Un sat în afara prezentului.....</i>	57
1.8. <i>Talentul sfideaza conditiile.....</i>	59
1.9. <i>În lumea larga.....</i>	63
1.10. <i>Nu numai prezentul, dar si viitorul îmi surâdea.....</i>	69
1.11. <i>Acum trebuia sa plec la razboi.....</i>	72
1.12. <i>În acest timp al tristetii, eu ard neputincios.....</i>	76
1.13. <i>Prins în fluxul dinamic al existentei te poti simti chiar bine.....</i>	82
1.14. <i>Am devenit bistran!.....</i>	84
1.15. <i>Timp al plângerii.....</i>	93
1.16. <i>Candidat la batrânete.....</i>	95
1.17. <i>Stiu ca trebuie sa mor, dar nu stiu cum.....</i>	99
II. ROMANUL AUTOBIOGRAFIC – UN „DRUM SPRE OAMENI”.....	101
2.1. <i>Cautam drumul meu.....</i>	101

2.2.	<i>Cine sunt eu?</i>	105
2.3.	<i>Mereu ma întorc catre copilarie</i>	109
	2.3.1. <i>Simt nevoia sa-mi aduc aminte</i>	109
	2.3.2. <i>Fiecare om îsi are locul unde e acasa</i>	113
	2.3.3. <i>Oamenii copilariei mele</i>	119
	2.3.4. <i>Mie îmi placea sa ma joc</i>	131
	2.3.5. <i>De ce mor oamenii?</i>	137
	2.3.6. <i>Îmi povestesc trecutul asa cum a fost</i>	141
2.4.	<i>Sunt întâmplarile drumului meu</i>	146
	2.4.1. <i>Iubirea</i>	146
	2.4.2. <i>Dedublarea</i>	156
III. JURNALUL – O NEVOIE DE CONFRUNTARE CONTINUA.....		165
3.1.	<i>În multe feluri poate fi motivat un jurnal intim</i>	165
3.2.	<i>Mecanismul jurnalului mi se înfatiseaza</i>	176
3.3.	<i>Niciodata nu ma satur sa privesc oamenii</i>	179
3.4.	<i>În spatiu si timp</i>	191
3.5.	<i>A fugi din cotidian este cea mai ordinara dintre lasitati</i>	208
IV. POEZIA – REVERBERATIA SENSIBILITATII.....		214
4.1.	<i>Vlasii asimetrice</i>	214
4.2.	<i>Ma aflu la început</i>	215
4.3.	<i>Nu sunt privighetoare [...]/ Ci semanator de pamânt</i>	217
4.4.	<i>Satul ma cheama</i>	222
4.5.	<i>Daca esti de iubire patruns</i>	228
4.6.	<i>Spre moarte pasind</i>	232
4.7.	<i>Frumusetea sta în simplitate</i>	237
V. LITERATURA PENTRU COPII – RECUPERAREA INOCENTEI.....		242

VI. ARTA – UN CREZ DE-O VIATA.....	261
6.1 <i>Sa faci arta fara a fi tentat a o explica e aproape cu neputinta....</i>	261
6.2. <i>Care e menirea artistului?</i>	270
6.3. <i>A scrie, a picta, a sculpta.....</i>	275
6.4. <i>Când scrii despre arta nu judeci un inculpat.....</i>	281
VII. ION VLASIU ÎN OGLINDA CRITICII LITERARE.....	294
CONCLUZII.....	299
BIBLIOGRAFIE.....	306
ANEXE	
1. Climatul cultural clujean în preajma celui de-al Doilea Razboi Mondial.....	320
2. Proze si articole vlasiene în presa clujeana interbelica.....	366

ION VLASIU
STUDIU MONOGRAFIC

– **Rezumat** –

Acest studiu reprezintă o incursiune cu destinație aparent bivalentă: viața și opera literară a lui Ion Vlasiu, demers cu finalitate recuperatorie și cu sens integrator. De ce o destinație **aparent** bivalentă? Pentru că, în realitate, cele două aspecte supuse analizei interacționează și se întrepătrund în spațiul literaturii memorialistice al cărei semnatar este autorul vizat, omul și reflectarea sa fictională constituind fete ale unui tot care nu poate fi judecat altfel decât în integralitatea sa, cele două ipostaze în care se înfățișează fiind asemenea fetelor lui Ianus. De altfel, întreaga cercetare monografică poate fi subsumată acestei simbolistici deosebit de ofertante: pe de-o parte se află Ion Vlasiu, omul și artistul, protagonist al unei istorii personale care aparține, de-acum, trecutului, memorialist ce face din aducerea-aminte metoda de creație și din vremurile ce s-au scurs sursa primă a inspirației și, pe de altă parte, „vocea” încă de mare actualitate a operei, care se adresează prezentului, fără a se lăsa intimidată de acesta, având curajul și valoarea atât de necesare dăinuirii în viitor.

Intenția acestei monografii este de a suscita interesul criticii și al cititorilor, de a le semnala valabilitatea și actualitatea unei opere care nu și-a pierdut valoarea în timp și care se supune cu succes unor metode interpretative moderne. De asemenea, scopul cercetării este de a aduce în prim-plan un om și o viață situate sub semnul extraordinarului, care ofera lectorului interesat modelul unei existente în care *a fi* a echivalat mereu cu *a deveni*.

Suportul teoretico-stiințific al lucrării se bazează atât pe metode de investigație clasice, cât și pe unele de actualitate, cu caracter inovator. În vederea asigurării pertinentei demersului exegetic, am mizat, nu o dată, pe transdisciplinaritate, pe fuziunea plurală a procedeelelor interpretative, conjugând instrumente și direcții analitice din inventarul criticii și istoriei literare (formulate atât de specialiști autohtoni, printre care se numără: Mircea Zăciu, Dumitru Micu, Ion Chinezu, Nicolae Manolescu, Dan C. Mihailescu, Mircea Mihaies, Eugen Simion, Ion Vlad, Vasile Fanache, Constantin Cublesan, Virgil Podoaba,

Monica Spiridon, Anca Ursa., cât si straini, incluzându-i pe: Philippe Lejeune, Gérard Genette, Georges Poulet, Hugo Friederich, Wayne.C.Booth, Maurice Blanchot) cu judecati filozofice si estetice (apartinând gândirii românești: Tudor Vianu, Liviu Rusu si celei universale: Martin Heidegger, Emmanuel Lévinas, Paul Ricoeur, Ernst Cassirer, Jean Jacques Wünenburger, H. D. Gadamer, Roman Ingarden s.a.).

Binenteles ca, data fiind vastitatea materialului pe baza caruia am realizat lucrarea, capcanele nu au lipsit, cercetatorul aflându-se în ipostaza alchimistului care trebuie sa decanteze dintre mii de ingrediente doar pe acelea apte sa contribuie la crearea metalului pretios. Tocmai pentru a reflecta varietatea si densitatea operei am apelat la tehnici de investigatie diversificate, oscilând de la metoda pozitivistă, care sta la baza demersului monografic, pâna la abordari fenomenologice si comparatiste. În realizarea biografiei scriitorului am recurs atât la o metoda de tip dialogic, fiindca se bazeaza pe o alternanta a vocilor: biograf-autobiograf, menita sa faca din omul evocat o prezenta, nu un portret mut, atârnat pe un perete sau închis în paginile unei carti, cât si la mijloacele clasice de reconstituire a unui traseu existential, oferite de instrumentarul istoriei literare.

În ceea ce priveste analiza operei, tehnicile de abordare au variat, însa una și-a revendicat rolul principal, dat fiind caracterul memorialistic al literaturii lui Ion Vlasie: este vorba despre critica inter-subiectivă¹, de identificare, echivalând cu o retragere a exegetului din fata operei permitându-i acesteia „sa-l patrunda si sa-l locuiasca”². Pe tot parcursul prezentului studiu am încercat asadar un dialog cu opera vlasiana, dialog pus în pagina prin procedeul citarii din text îmbinat cu observatia relevanta. Articularea limbajului critic a reflectat pulsul stilistic si ideatic al scrierilor asupra carora s-a focalizat, astfel încât efectul final sa fie acela al unei conversatii în care interlocutorii se respecta reciproc, indiferent de zonele de consonanta si de distonanta ale convorbirii lor. În analiza si interpretare am surprins ecoul diverselor opinii critice care au însoțit si continua sa însoteasca opera vlasiana, raportând-o permanent la poetica receptarii care îi instituie statutul de *opera aperta*. Critica aceasta de identificare și-a amplificat aria de patrundere

¹ Teoretizata de Virgil Podoaba în *Cele trei gratii. Schita fenomenologica triadica a criticii literare moderne*, din volumul *Competitia continua. Generatia '80 în textele teoretice*, volum coordonat si realizat de Gheorghe Craciun, Pitesti, Editura Vlasie, 1994, p. 47.

² *Ibidem*, p. 55.

prin apelul la elemente de critica estetica si de critica instrumentala, fiindca accentul nu s-a plasat doar pe obiect, ci si pe subiectul critic si pe metoda utilizata.

De asemenea, nu am evitat formula monografiei pozitivistice, desi are suficienti detractori, tocmai pentru ca i-am contracarat tarele prin recursul la alte mijloace analitice, atunci când directiile de interpretare oferite de aceasta metoda au parut limitante. Un astfel de procedeu alternativ de investigatie l-a constituit comparatismul, analiza pe care am întreprins-o identificând elemente comune ale operei vlasiene cu opere aparținând unor scriitori români sau straini, nu într-un mod exhaustiv si fara curajul judecatii calitative, ci în spirit monografic, urmarindu-se iesirea operei din sine, plasarea sa într-un context mai vast, într-o retea intertextuala si metatextuala care nu-i aduce decât beneficii pentru ca îi largeste aria de interpretare.

Noutatea cercetarii rezida în judecarea operei vlasiene în globalitatea ei, precum si în aceasta contrapunctare a metodelor, dar si în aplicarea mecanismului exegetic asupra tuturor compartimentelor operei lui Ion Vlasie, fie ca este vorba despre romanele autobiografice, jurnale, literatura pentru copii, poezie sau publicistica, facilitându-se în acest fel urmarirea propagarii orizonturilor tematice, a circulatiei motivelor si a particularitatilor stilistice în ansamblul operei. De asemenea, elemente inovatoare pot fi identificate si în modul de reconstituire a biografiei scriitorului, prin fructificarea alternantei vocilor care își asuma transmiterea mesajului, vocea biografului propunându-si sa secondeze vocea autobiografului, realizându-se astfel o sintonie menita sa faca din Ion Vlasie mai mult decât un subiect supus investigatiei: o prezenta obligatoriu de luat în calcul, purtatoare a celui mai complet adevar despre sine.

Studiul monografic este organizat în sapte capitole, carora li se adauga partea introductiva, consideratiile finale, anexele si bibliografia. Scopul lor este de a oferi o abordare sistematica a vietii si operei lui Ion Vlasie, astfel încât, la final, sa se contureze o imagine cât mai completa a acestora. Lucrarea debuteaza cu argumentarea fireasca a optiunii cercetatorului pentru subiectul studiului ales si continua, la fel de firesc pentru specificul unei cercetarii monografice, cu o biografie a scriitorului si artistului plastic Ion Vlasie.

Primul capitol, *Între biografie si autobiografie*, își propune sa combine valenta documentara cu cea psihologica, relatarea factuala cu analiza sentimentelor si starilor interioare care au însoțit traiectul evenimential pentru a putea astfel cuprinde complexitatea unui om si a unei vietii care au sfidat banalitatea fara sa-si stabileasca un obiectiv din aceasta si au demonstrat ca extraordinarul se poate produce chiar si în cele mai anodine circumstante, atunci când are ca fundament o personalitate ce refuza orice tip de limitare. Reconstituind traseul parcurs de la copilarie la senectute de catre Ion Vlasiu, prezentul studiu a adus în prim-plan o viziune unitara asupra existentei si personalitatii acestuia, înglobând diversele ipostaze în care a ales sa evolueze pe scena vietii (artist autodidact – cum se caracteriza adeseori - povestitor de talent, moralist prin constructie, filozof de ocazie, sot si tata, prieten etc.). De asemenea, demersul recuperatoriu a surprins modul în care Vlasiu își zugrăvește existenta în operele sale într-o maniera menita sa-i decodifice personalitatea, dar si sa o încifreze, fictionalizand-o, punând în scena un spectaculos joc de roluri, în care deschiderea si închiderea alterneaza, rezultând un portret în care, indiferent de zonele luminoase sau de cele întunecate, remarcabila este forta liniilor de adâncime.

Spatiul alocat analizei operei se dimensioneaza în cinci directii distincte: romanele cu caracter autobiografic, evaluate prin raportare la simbolistica drumului si la tripla determinare chronos-topos-anthropos; jurnalele în al caror construct complex si diversificat s-au identificat elementele cu semnificatie decisiva pentru accesul la esenta mesajului; lirica a carei evolutie a fost punctata prin relationare cu particularitatile orizontului tematic si cu ipostazierile eului; literatura pentru copii ca forma alternativa de recuperare a copilariei pierdute si abordarile vizând arta, artistul si fenomenul plasticii românești, de care Ion Vlasiu s-a simțit atât de legat.

Cel de-al doilea capitol, *Romanul autobiografic – un „drum spre oameni”*, vizeaza asadar universul romanesc al lui Ion Vlasiu, supunând analizei romanele *Drum spre oameni*, *Poveste cu naluci*, *Succes moral* si *Nebunul din turn*. Cercetarea a adus la suprafata capacitatea scriitorului de a da coerenta si cursivitate discursiva materialului epic nu doar prin cronologia întâmplarilor narate, ci si prin valorificarea unui simbol ordonator: cronotopul drumului ce determina „unitatea artistica a operei literare în

raporturile sale cu realitatea”³, producând o o atât de necesara relationare a timpului si spatiului cu omul care le parcurge. Demersul interpretativ a decodificat mecanismul de constructie al universului romanesc vlasian: o reprezentare în tipar narativ a calatoriei fiintei spre sine si spre lume, ce-i ofera protagonistului-narator ocazia specularitatii si a autospecularitatii. Acest tip de abordare a facilitat investigarea eului-calator prin viata, care s-a dezvaluit ca un construct în perpetua modelare în care identitatea IDEM si identitatea IPSE activeaza ca niste poli complementari între care sinele își configureaza profilul spiritual. În ceea ce priveste tipologia calatorului - caci orice drum presupune si existenta unui calator care, parcurgându-l, îi instituie, de fapt, semnificatia – aceasta poate fi corelata în universul romanesc vlasian cu aceea a unui picaro modern, caci, asemenea aventurierilor medievali, naratorul își asuma cu declarat curaj itinerariul, dând fara ezitare piept cu viata. Redusa la întelesul ei primordial, calatoria sa este deopotriva istoria unei dislocari si a unei întoarceri la matca. Dislocarea este principalul agent care îi fragmenteaza universul existential, este conditia initiala care îl face sa-si demareze calatoria si care, de multe ori, îl transmuteaza din postura de actant în cea de observator, de *Celalalt*, un eu obiectiv capabil sa contemple cu luciditate eul subiectiv în preumblarea sa prin viata, în continua sa preschimbare. Acest proces ce combina cunoasterea prin actiune cu aceea prin contemplatie e definitoriu pentru un picaro, pentru ca sensul prim al peregrinarilor sale este cautarea propriei identitati, succesul cautarii depinzând, dincolo de toate, de propriile resurse. Conditia de artist a protagonistului sustine imaginea de picaro dislocat ce aspira catre întoarcerea la matca, dar nu oricum, ci transfigurat de experiente revelatorii, demn de harul cu care a fost înzestrat, constient de forta modelatoare a nevoii de regressus ad uterum.

Atentia s-a focalizat, desigur, si asupra acelor etape si evenimente din viata protagonistului-narator care i-au impus parcursul si i-au dictat ritmica. În abordarea modului în care Ion Vlasiu își canalizeaza forta evocatoare catre copilarie, cercetarea s-a fundamentat pe repetate initiative comparatiste, plasând autorul într-o contextualizare de tip concentric, de la integrarea lui în categoria prozatorilor ardeleni cu vocatie de

³ Mihail Bahtin, *Probleme de literatura si estetica*. Traducere de N. Iliescu. Prefata de M. Vasile. Bucuresti, Editura Univers, 1982, p. 39.

memorialisti – Ioan Slavici, Ion Agârbiceanu, Lucian Blaga, Pavel Dan – de care îl leaga o comuniune de spatiu-matca si de fel de a fi, sufletele fiindu-le parca animate de aceleasi pârghii invizibile, pâna la apropierea de *Amintirile din copilarie* ale lui Ion Creanga, comparatia cu aceasta capodopera a literaturii noastre nefiindu-i nefavorabila autorului transilvanean, puntea ce se stabileste între cele doua scrieri permitându-i lectorului sa surprinda directia de evolutie a literaturii autobiografice românesti si sa înțeleaga „schimbarea vremurilor si a oamenilor în rastimpul destul de lung care desparte pe copilul gospodarilor din Humulesti de micul orfan din Ogra Muresului.”⁴

În inventarul evenimentelor cu rol formator, prezentul studiu a inclus experienta iubirii urmarind modul în care cauzele si efectele acestui sentiment se repercuteaza în universul epic vlasian, impunându-se concluzia ca ipostaza de artist conferea protagonistului o permanenta pendulare între arta si traire, acesta cautând în cea din urma reverberatii la fel de pline de intensitate ca acelea la care are acces prin actul creatiei artistice. Împlinirea prin iubire înseamna la nivel implicit pentru el si aflarea frumosului, dar si deschiderea spre cunoastere, devenind cu atât mai greu de realizat pentru ca presupune expansiunea sinelui, efortul sau de a asimila pulsatiile sufletesti ale unui alt sine, de a le îngloba în structura sa intima si de a le face obiect si subiect al propriilor trairi si rationamente.

Valorificând simbolistica drumului, cercetarea a semnalat si o alta experienta cu o puternica amprentare asupra identitatii eului-narator, pornind de la constatarea ca parcurgerea drumului nu este întotdeauna simpla, calatorului interpunându-i-se în cale obstacole, a caror depasire solicita metode variate si de complexitati diferite. Uneori obstacolele sunt atât de viclene, atât de periculoase, încât pericliteaza chiar identitatea de sine a calatorului, care, speriat de perspectiva dezintegrării care planeaza asupra sa, recurge la tehnici prin care încearca sa-si ascunda adevarul fiintei, sa-l camufleze pentru a-l pastra nealterat. Alteori, obstacolele lanseaza provocarea exteriorizării sinelui în vederea autocontemplării, pentru ca astfel, în postura de spectator al evolutiei propriului eu, calatorul sa gaseasca resurse noi de a-si continua parcursul. Subterfugiul la care

⁴ Tudor Vianu, *Referat asupra lucrării <<Am plecat din sat>> de Ion Vlasiu*, în „Revue Roumaine”, 30 decembrie 1957, p. 12.

apeleaza calatorul din universul romanesc vlasian este de multe ori, în asemenea situatii critice, dedublarea, un instrument hermeneutic care faciliteaza accesul spre necunoscutul fiintei. Pentru Ion Vlasiu recursul la o asemenea metoda nu creeaza o bresa prin care fantasticul sa invadeze universul sau romanesc, nici nu plaseaza eul autobiografic într-un raport distructiv cu alter ego-ul sau fictionalizat, ci genereaza un context propice unei autoanalize si mai judicioase, prin sondarea granitelor dintre subiect si obiect. Vlasiu construiește dublul ca alter ego al vocii auctoriale, asadar este un dublu simetric, complementar, care fixeaza premisele unui context comunicational ce ofera o rezolvare absentei dialogului, absentia specifica discursului autobiografic: locutorului, reprezentat de vocea auctoriala, i se adauga un interlocutor, dublul ca personaj-masca. Acesta poarta în sine datele de identificare ale vocii auctoriale, dialogul devenind cu atât mai incitant. Aparent paradoxal, proiectarea într-o alta identitate a eului autobiografic îi deschide acestuia calea spre o logica a non-contradictoriului, a acceptarii, caci dedublarea înseamna dialog, or dialogul interior, ca efect al unei dedublari intentionate, non-schizofrenice este pasul esential catre autoedificare, catre armonizarea, prin cunoastere, cu sine si cu ceilalti. Da, si cu ceilalti, caci, reusind sa se priveasca pe sine ca pe un altul, eul autobiografic își exerseaza si capacitatea de a-si privi semenii ca pe el însusi, la fel de empatic, ceea ce nu poate decât sa niveleze asperitatile de adaptare si sa genereze un mod integrat de trai si de a-i înțelege pe ceilalti. Constientizând, prin contemplarea „din afara” a spectacolului fiintei sale, ca plurivocitatea trairilor si a experientelor este un dat firesc al existentei, eul ajunge sa dea o alta conotatie drumului sau prin lume si prin viata: acesta înțelege ca unitatea spre care aspira va surveni în timp, însa suprimând timpul, ca sentimentul totalitatii se bazeaza, evident, pe identitate, dar nu exclude diferenta.

Capitolul consacrat jurnalelor lui Ion Vlasiu, *Jurnalul - o nevoie de confruntare continua*, își fixeaza ca obiectiv identificarea elementelor care compun poetica diaristicii vlasiene, urmarind, rând pe rând, motivatiile, functionalitatile, particularitatile structurale, arta portretisticii, raportul diaristului cu timpul si spatiul si modul sau de perceptie asupra invaziei cotidianului. Acest demers a scos la iveala „fotografia” unui caracter, întregind astfel tipologia zugravita în romanele autobiografice. Mai pregnant decât oriunde altundeva, între granitele demersului diaristic, autorul deschide calea catre eul sau

launtric, catre miscarile dirijate ori reflexe ale forului sau interior, configurând un autoportret care depaseste contururile celui trasat în romane, caci plonjarea în adâncimile sale sufletesti aduce diaristului un plus de semnificatie. Studiul a semnalat felul în care diaristul înțelege diferentele care apar inerent între actul traiirii si actul scriptural, „transcrierea” vietii producând, inevitabil, o fictionalizare a acesteia si, implicit, o fictionalizare a sinelui care se confeseaza. Aflat în perpetuu proces de refacere si contrafacere în paginile jurnalului, sinele devine personaj categorial care își disputa textul si vrea sa-si impuna imaginea. Acest „personaj-emblema”⁵ este „personajul agreat si trimis în lume sa duca imaginea autorului”⁶. Acestui personaj autorizat, acreditat, i se adauga însa, fara a cere permisiunea diaristului, un al doilea personaj, cel pe care textul îl tradeaza, îl desconspira: „Îl putem numi în mai multe feluri: personajul din subtext sau personajul dintre rânduri. Oricum, este personajul despre care nu se vorbeste în textul diaristic. Nu-i absent, dar n-are dreptul la imagine. Este o fantasma care se constituie fara voia autorului, din ceea ce lasa sa scape naratorul sau din ceea ce ascunde sau aproximeaza el.”⁷ Se prefigureaza, în conditiile unei lecturi sensibile la semnale subtile si receptive la sensurile de substrat, coproprietatea eurilor asupra discursului: eul care se reveleaza si cel care se ascunde își revendica posesia asupra textului, „întruchipându-se” în diverse ipostaze: asistam la evolutia pe scena marturisirii nu doar a eului biografic, ci si a celui psihologic si a celui afectiv, care dau ecou „vociilor” care compun complexul corpus de gânduri, idei, sentimente ale omului care alege sa-si puna viata pe hârtie. Întreg comportamentul diaristic este dictat de aceste voci, care se împletesc într-un concert, uneori armonic, alteori dizarmonic, ce dezvaluie fatetele diaristului. La o lectura superficiala pare ca aceste voci transmit eminentamente evenimente, radiografiaza fapte de existenta; în realitate, ele transmit emotii, traiiri provocate de inflexiunile cotidianului, de raporturile cu ceilalti si cu sine, de idei si dileme mai mult sau mai putin reductibile. Notatia faptului zilnic, dublata, explicit sau implicit, de analiza emotiei provocate de acesta, fac din diarist un constructor de semnificatii care își aroga rolul principal în

⁵ Eugen Simion, *Fictiunea jurnalului intim. I. Exista o poetica a jurnalului?*, editia a II-a revazuta si adaugita, Bucuresti, Editura Univers Enciclopedic, 2005, p. 36.

⁶ *Ibidem*, p. 37.

⁷ *Ibidem*, p 44.

modularea imaginii de sine prin forta creatoare a cuvântului, fiindca eul diaristic comunica si se comunica prin limbaj, recurgând la cuvânt ca mediator între lumea dinauntru si cea de dinafara. Materialul diaristic contureaza febrila dorinta de cunoastere a semnatarului, efortul cognitiv focalizându-se preponderent, dar nu exclusiv, asupra propriului eu. Jurnalul intim este legat, chiar în forme mult modificate, de exercitiul examenului de constiinta. Din aceasta perspectiva, paginile jurnalelor vlasiene pot fi interpretate ca o alegorie graduala a sinelui care cauta si se cauta, provocând o permanenta fortare a limitelor reflectarii: „Ceea ce stim bine despre noi stiu si altii, nu e necesar sa scriem, decât ceea ce înca nu stim clar: scrisul (mai ales un jurnal) poate sa fie revelator”⁸. Scopul prioritar al diaristului este autocunoasterea, dar acest demers nu exclude posibilitatea de a se face cunoscut prin intermediul textului confesiv, proiectat ca autoanaliza. Oglinda subiectiva, diagrama a unei perpetue autoanalize, jurnalul pastreaza mereu în apele sale imaginea celui care scrie, fara însa a nega prezenta celorlalti, caci Ion Vlasiu înțelege ca nu se poate cunoaste pe sine fara macar a încerca sa-i cunoasca pe ceilalti, ca trebuie sa-si accepte si sa-i asume conditia de actor pe scena unei lumi populate de semeni. El stie ca ar întreprinde o judecata falsa, daca ar miza pe absentia unei colectivitati careia sa-i apartina. Înca din paginile jurnalelor de tinerete se desprinde transant pozitia diaristului: acesta nu neaga si nu ignora lumea din afara, ci o accepta ca atare, având convingerea ca *le dedans* înseamna, pâna la urma, si modul în care si-l însuseste pe *le dehors*. Intimismul practicat de Ion Vlasiu nu este unul axat pe ideea „lumea e în alta parte”, ci pe principiul „lumea este împrejurul meu si chiar în mine”: „Omul este în toate si se lasa exprimat, definit, cunoscut prin actele lui si prin contactele lui cu lumea din afara.”⁹ De aici si permanenta tentatie a portretisticii, caci, observându-i pe ceilalti, eul simte ca face un pas decisiv catre consubstantialitate. De altfel, arta portretului este una dintre marile calitati ale diaristicii vlasiene. Aceasta se coreleaza cu preocuparea permanenta a autorului pentru o metapoetica a jurnalului, cu o fecunda consemnare a propriului laborator de creatie si cu o profunda aplecare catre meditatiea

⁸ Ion Vlasiu, *În spatiu si timp*, vol. III, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1973, p. 9.

⁹ Eugen Simion, *Fictiunea jurnalului intim. I. Exista o poetica a jurnalului?*, editia a II-a revazuta si adaugata, Bucuresti, Editura Univers Enciclopedic, 2005, p. 50.

asupra impactului spațialității și al temporalității asupra ființei umane – zone de interes care constituie pilonii esențiale ale confesiunii, scoțându-l din aria simplei notații personale și conferindu-i anvergură și importanță unei scrieri cu cauze și efecte revelatorii.

Ca metoda de abordare, jurnalele sunt foarte incitante și prin aceea că oferă o altă față a autobiografismului vlăscian. Structurarea proteică și pluriformă a discursului, marile autoscopii, diversitatea tematică și motivațională converg în direcția configurării „hartii” unui destin, apelând la mijloace mai complexe și mai variate decât în universul românesc. Dacă în romanele protagonistul își asumă condiția călătorului care – ieșind din sine, fără a se renege – străbate drumul spre oameni, eul diaristic caută drumul înapoi spre propria conștiință, realizând că numai prin actul prim al autocunoașterii poate emite pretenția de a înțelege mersul lumii și al vremurilor, poate aspira spre totalitate.

Abordarea liricii vlăsciene în capitolul *Poezia - reverberația sensibilității* a adus la suprafață, dincolo de constatarea că prozatorul Ion Vlăscu este admirabil secondat de poetul Ion Vlăscu, interesul autorului pentru ipostazierea eului ca homo duplex ce oscilează circumstanțial între atașamentul pentru reperele consacrate și conștiința scindării sinei de contingent. Se dezvoltă astfel o poezie a autodefinirii în care universul exterior este perceput ca o structură centripetă ce are în centrul său eul. Acesta oscilează între definirea categorială – om ca oricare altul – și cea extracategorială – artistul ce-și câștigă unicătatea prin actul creației. Atunci când primează categorialul, eul este surprins în aspirația sa către consubstanțialitate și libertate, dar și confruntându-se cu propria alteritate, cu vulnerabilitățile și defectele sale care îl îndepărtează de armonia originară în care își dorește cu ardoare să se reintegreze. Când extracategorialul își aroga statutul de subiect al meditației poetice, eul apare ca voce menită să transmită esențele universului mundan prin sublimarea lor în opera de artă, interfata care facilitează accesul spre tectonica spiritului.

Lirica nu face nota discordantă în universul operei lui Ion Vlăscu, astfel că și în perimetrul ei este abordată problematica raportului triadic eu-spațiu-timp. Subiecte ale transfigurării poetice, reîntoarcerea în trecut și evadarea în orizontul meleagurilor natale devin leitmotive ce traversează continutul ideatic, organizându-l și întregindu-l. Interesant este că, în aria liricii sale, Vlăscu duce și mai departe semnificația satului, pe lângă aceea

de matrice spirituala semnalata în romanele si jurnalele sale, adaugându-i valenta de spatialitate ce face posibila fundamentarea unei relatii osmotice între om si lume, locus amoenus, mai putin reper geografic si mai mult relief ontologic si axiologic. Prin aceasta atitudine, Vlasiu se distanteaza de viziunea traditionalista cu care lirica sa parea – la o prima privire – sa rezoneze si se înscrie într-un expresionism de substanta care îl apropie de signalectica liricii blagiene.

O alta concluzie care sa impus a fost aceea ca, în poezii, spatialitatea își subsumeaza temporalitatea, perceptia eului asupra timpului fiind dictata de toposul în care este plasat. Atunci când cadrul este acela al satului-matca, timpul istoric, cronologic se varsa în albia celui cosmic, un kairos rabdator si imun la alteritate care da oportunitatea eului marcat de nostalgia unui illo tempore germinativ sa se integreze într-un flux ce reinstaureaza armonia începuturilor. Atunci când eul e plasat în urbanul haotic, situatia se schimba radical: eul nu mai traieste în timp, ci sub timp, adica dominat de teroarea alteritatii. Clipa kairotica se preschimba în clipa intratemporală care situeaza eul într-o lupta contracronometru cu propria efemeritate, ceea ce include poezia vlasiana în categoria liricii existentialiste ce proclama tragismul conditiei umane. Sentimentul timpului care trece, imperturbabil si suveran, instaureaza firesc constiinta finitudinii. Lirica vlasiana aduce în fata lectorului trei atitudini distincte de eului fata de moarte, atitudini care se subsumeaza celor trei trepte ale psihismului: treapta protopsihica, treapta psihopsihica si cea integrativa. Cele trei atitudini surprind modul în care se instaleaza si ulterior se manifesta conflictul dintre traire si cunoasterea intelectuala, dintre sufletul si spiritul confruntate cu ineluctabilul mortii.

În capitolul *Literatura pentru copii – recuperarea inocentei* atentia cercetatorului s-a îndreptat catre scrierile dedicate de Ion Vlasiu copiilor, înregistrând conexiuni cu universul romanesc al scriitorului, vizibile atât la nivel tematic, cât si la nivelul motivatiei, caci scrierile adresate celor mici transmit aceeasi nostalgie dupa toposul magic al copilariei pe care o transmit si romanele. Zona de interes a analizei a constituit-o în acest caz modul în care, dincolo de particularitatile acestui gen de literatura, autorul permite sa transpara adultul ce experimenteaza placerea travestiului, revigorându-si propria sensibilitate infantila pentru a putea reda cu autenticitate viziunea copilului

despre lumea care-l înconjoara și care i se înfatisează ca un univers al fanteziei în care totul este posibil. Intenția educativă, specifică scrierilor de acest tip, este dublată aici de un umor savuros, de o ironie subtilă și de un substrat filozofic, capabile să cucerească și lectorul adult, nu doar pe cel aflat la vârsta începuturilor.

Receptat apoi în postura de observator și comentator al artei în general și al diverselor ei concretizări în special – în capitolul intitulat *Arta - un crez de-o viață* - Ion Vlasiu se înfatisează ca un artist care vede în interesul pe care îl arată fenomenului o dimensiune obligatorie a menirii sale. El simte că artistul adevărat trebuie să fie dublat de un pasionat investigator al climatului cultural, căci, altfel, risca fie să se abandoneze unui cult al propriei valori – distructiv și reductionist, fie să se rupă de realitate, comitând astfel greșeala de neiertat de ași refuza accesul la chiar sursa de inspirație a artei sale. Fie că abordează arta din perspectiva teoretică sau analizează materializările ei particulare, Vlasiu tratează întotdeauna cu seriozitate și responsabilitate subiectul, ajungând să contureze o adevărată *ars poetica*, pe care o supune dezbaterii ori de câte ori are ocazia. Ca întotdeauna când își propune să descifreze paradigma unui anume concept, el încearcă să nu scape din vedere nicio componentă a acestei teme de meditație, formulând atât definiții ale artei, cât și ale artistului, abordând problematica talentului, a stilului și a echilibrului estetic, investigând specificul operei de artă, analizând doctrine și curente artistice, comentând fenomenul artistic românesc și universal. Chiar și în acest areal teoretic, Vlasiu nu abdică de la principiul autocunoașterii, așa că analizele de acest fel se focalizează adeseori asupra creației personale, oferindu-i cititorului privilegiul de a asista la un fascinant spectacol al unei conștiințe artistice acutizate la extrem, de o sensibilitate profundă orientată spre satisfacerea nevoii prezente de autodefinire.

Capitolul al șaptelea, *Ion Vlasiu în oglinda criticii literare*, s-a axat asupra poeziei receptării, sintetizând opiniile exegetilor asupra operei vlasiene și semnalând locurile comune identificabile în această exegeză. Contrazicând opinia autorului care vedea în scrisul său o vocation secundară, critica a confirmat permanent valoarea operei literare a lui Ion Vlasiu, elogiind forța evocarilor, realismul și coerența viziunii, vocationa confesivă, proteismul structural și vigoarea stilistică.

Anexele își propun să lărgască aria de investigație prin prezentarea contextului formării lui Ion Vlasiu ca artist plastic și scriitor, oferind imaginea climatului cultural clujean în deceniul al patrulea al secolului trecut, pornind de la premisa că această perioadă a constituit atât momentul fundamentării vocației de plastician, cât și al afirmării de sine, Vlasiu aderând la dezideratele unei generații și transformându-se dintr-o voce cvasianonimă într-una cu ecou larg. De asemenea, ele conțin și rezultatul unui laborios efort bibliografic, centralizând articole publicate de Ion Vlasiu în presa culturală clujeană interbelică, articole care consemnează punctul de pornire al impresionantei activități de artist plastic și scriitor de mai târziu.

Sintetizând toate aceste aspecte și direcții de interpretare, în concluziile studiului monografic avându-l în centrul său pe Ion Vlasiu, cercetătorul a adus în prim-plan ideea că opera acestuia este, fără doar și poate, o opera deschisă, care e departe de ași fi epuizat prospețimea și resursele. Marele ei merit constă, de fapt, tocmai în această actualitate, care o impune cu succes metodelor exegetice contemporane și care confirmă credința autorului ei conform căreia o opera de artă cu adevărat valoroasă găsește întotdeauna calea de a transcende vremurile și de a demonstra că un conținut ideatic bine articulat, întruchipat într-o formă capabilă să-i reflecte esența, este imun la alteritate. Prin opera sa, dincolo de spațiu și timp, Ion Vlasiu continua să găsească drumul spre oameni.

Termenii-cheie ai cercetării: biografie, autobiografism, univers românesc, cronotop, topos-chronos-anthropos, drum, tipologia calătorului, picaro modern, copilărie, discurs autodiegetic, jurnal, mecanism diaristic, autospecularitate, creație, lirică existentialistă, homo duplex, literatură pentru copii, artă, frumos, adevăr, poetică receptării.

Bibliografie

I. Bibliografia operei literare a lui Ion Vlasiu

A. În volum:

- *Am plecat din sat*, Sighisoara, Editura Miron Neagu, 1938; editia a II-a, completata cu 8 reproduceri dupa sculpturile autorului, Bucuresti, ESPLA, 1957; editia a III-a, cu desene si reproduceri din operele autorului, Bucuresti, Editura Eminescu, 1979; editia a IV-a, cu o prefata de Dan Grigorescu, Bucuresti, Editura Minerva, 1988.
- *Poveste cu naluci*, s. l., Editura autorului, 1941.
- *Însângerat coboara soarele spre Apus*, în *Transilvania în poezia româneasca*, antologie publicata de Emil Giurgiuca, 1943.
- *Amintiri* (fragmente). Cu chipuri desenate de Valentina Bardu, Bucuresti, Editura Fundatia Culturala Regala „Regele Mihai I”, 1945.
- *Drum spre oameni*, Sibiu, Editura autorului, 1947; editia a II-a, cu 10 reproduceri hors-text dupa sculpturi vechi ale autorului, Bucuresti, Editura pentru literatura, 1961; editia a III-a, vol I-III, Bucuresti, Editura Eminescu, 1970.
- *Puiul de vererita*. Ilustratii de Constantin Popovici, Bucuresti, Editura Tineretului, 1964.
- *O singura iubire*. Cu o coperta si ilustratii reproduse din opera autorului, Bucuresti, Editura pentru Literatura, 1965; editia a II-a, Bucuresti, Editura Eminescu, 1970; editia a III-a, Bucuresti, 1977.
- *Cuvânt înainte la Ion Tuculescu* [album], Bucuresti, Editura Meridiane, 1966.
- *Aspecte generale în opera lui Brâncusi în Colocviul Brâncusi 13-15 octombrie 1967* – litografie, Comitetul de stat pentru cultura si arta, 1967.
- *În spatiu si timp*, vol. I, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1970.
- *În spatiu si timp*, vol. II, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1971.
- *Lumea povestilor*. Ilustratii de Clelia Ottone si Sorin Obreja, Bucuresti, Editura Ion Creanga, 1972; editia a II-a, Bucuresti, Editura Ion Creanga, 1978.
- *În spatiu si timp*, vol. III, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1973.

- *Ghicatori, ghicatori, ghicatori*. Ilustratii de Burschi, Bucuresti, Editura Ion Creanga, 1973.
- *Copil fermecat*. Coperta si ilustratii de Octav Georgescu, Bucuresti , Editura Ion Creanga, 1984.
- *Cartea de toate zilele unui an*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1984.
- *Succes moral*, Bucuresti, Editura Eminescu, 1985.
- *În spatiu si timp*, vol. IV, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1987.
- *Monolog asimetric*, Bucuresti, Editura Eminescu, 1988.
- *Obraze si masti*, Bucuresti, Editura Eminescu, 1995.
- *Casa de sub stejari. Jurnal 1976-1977*, Bucuresti, Editura Albatros, 1999.
- *Vlasiile si alte poeme*. Prefata de Ion Brad, Târgu-Mures, Editura Ardealul, 2004.
- *Nebunul din turn*. Prefata de Constantin Cublesan, Cluj-Napoca, Editura Dacia XXI, 2011.

B. În periodice (selectiv):

- *Masinitism*, în „O lume noua”, an I, 1932, p. 33.
- (Lukian Vlasiu), *Povestiri despre o paiata si despre un înger*, în „Societatea de mâine”, anul X, nr. 13-14, noiembrie-decembrie 1932, p. 215.
- (Saul Pelaghia), *Deschidere la un banchet*, în „Herald”, an I, nr. 1, 1933, p. 3.
- (Saul Pelaghia), *Povesti fara degete*, în „Herald”, an I, nr. 1, 1933, p. 7.
- *Sculptorul Radu Puscariu*, în „Societatea de mâine”, anul IX, nr. 3, martie 1934, p. 58.
- *Sculptorul Romul Ladea*, în „Gând românesc”, an II, nr. 4, aprilie 1934, p. 203-205.
- *Reportaj despre viata într-o zi cu ploaie*, în „Gând românesc”, an II, nr. 5, mai 1934, p. 263-265.
- *Amintire despre o fata pe care n-am cunoscut-o*, în „Gând românesc”, an II, nr. 9-10, septembrie-octombrie 1934, p. 488-490.

- *Tasso Marchini – Eugen Gâsca – Nicolae Brana – Negosanu – Servatius – Radu Puscariu – Margareta Hirsk*, în „Gând românesc”, an II, nr. 12, decembrie 1934, p. 660-663.
- *Vreau sa traesc...* (nuvela), în „Gând românesc”, an II, nr. 12, decembrie 1934, p. 621-628.
- *Alexandru Ciucurencu*, în „Facla”, anul XVI, nr. 1506, joi, 6 februarie 1936, p. 7.
- *Sala Mozart: Medi Wexler*, în „Facla”, anul XVI, nr. 1548, miercuri, 1 aprilie 1936, p. 6.
- *Cronica plastica*, în „Facla”, anul XVI, nr. 1548, joi, 20 martie 1936, p. 7.
- *Salonul oficial*, în „Facla”, anul XVI, nr. 1556, joi, 9 aprilie 1936, p. 6.
- *Salonul oficial. Apatie si confuzie*, în „Facla”, anul XVI, nr. 1559, duminica, 12 aprilie 1936, p. 6.
- *Salonul oficial. Precizari*, în „Facla”, anul XVI, nr. 1570, joi, 23 aprilie 1936, p. 6.
- *Traian Biltiu-Dancus*, în „Facla”, anul XVI, nr. 1579, sâmbata, 2 mai 1936, p. 7.
- *Plastica (Anastasiu Demian, Aurel Ciupe, Catul Bogdan, Romulus Ladea)*, în „Societatea de mâine”, anul XIII, nr. 4 (354), mai 1936, p. 99.
- *Gruparea Boema – Cluj – 1929-1931*, în „Societatea de mâine”, an XIII, nr. 5(355), august 1936, p. 137-138.
- *Ajun de Craciun (fragment din cartea de amintiri „Am plecat din sat”, partea a II-a, în pregătire)*, în „Gând românesc”, an VII, nr. 7-9, septembrie 1939.
- *Toate le-a facut Dumnezeu*, în „Mesterul Manole”, 11, nr. 8-9, 1940, p. 10-13.
- *Însemnari*, în „Mesterul Manole”, 11, nr. 10, 1940, p. 62-63.
- *Monumente neînțelese*, în „Societatea de mâine”, anul XVII, nr. 3-4 (371-372), octombrie-decembrie 1940, p. 80-81.
- *E glumeata firea (fragment dintr-o carte de amintiri)*, în „Luceafarul”, anul IV, nr. 4-5, aprilie-mai 1944, p. 141-145.
- *Arta populara, izvor de inspiratie*, în „Arta plastica”, nr. 1, 1957, p. 29-34.
- *Probleme ale sculpturii*, în „Arta plastica”, nr. 3, 1957, p. 45-48.

- *Un loc al dragostei si prieteniei. Discurs la acordarea titlului de Doctor Honoris Causa al Universitatii Babes-Bolyai din Cluj*, în „Vatra”, 23, nr. 6, iunie 1993, p. 7-12.
- *Mobilizare*, în „Tribuna”, nr. 23, 10-16 iunie 1993, p. 3-7.
- *Praga invadată de trupele sovietice. Pagini cenzurate din volumul „În spațiu și timp”, IV*, în „Apostrof”, 4, nr.7-8, 1993, p. 15-18.
- *Nebunul din turn* (fragment de roman), în „Blajul”, serie nouă, anul I (IV), nr. 2, aprilie – iunie 2008, p. 57-86.

II. Bibliografie critică (selectivă)

A. În volum:

- Aichelburg, Wolf von - *Hanuri în vânt*, București, Editura pentru Literatură, 1969, p.57-58.
- Ardeleanu, Virgil - *A urî. A iubi: puncte de reper în proza actuală*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1971, p. 42-46.
- Baltazar, Camil - *Evocări și dialoguri literare*, București, Editura Minerva, 1974, p. 287-301.
- Baileșteanu, Fanus - *Aorist: eseuri, proză, prozatori, proporții*, București, Editura Eminescu, 1988, p. 173-176.
- Baciut, Nicolae - *Ion Vlasiu –Dincoace de spațiu și timp*, Târgu-Mureș, Editura Nico, 2008.
- Blaga, Lucian - *Luntrea lui Caron*. Editie îngrijită și stabilire text: Dorli Blaga și Mircea Vasilescu. Note asupra ediției Dorli Blaga. Postfața Mircea Vasilescu. București, Editura Humanitas, 1990, p. 124-125.
- Brad, Ion - *Artist al renasterii: Ion Vlasiu. Evocări, în spațiu și timp*, în *Aicea, printre ardeleni*, Cluj-Napoca, Casa cartii de știință, 2007, p. 72-84.

- Brad, Ion - *În cautarea „Vlasiilor”*, prefata la Ion Vlasie, *Vlasiile si alte poeme*, Târgu-Mures, Editura Ardealul, 2004, p. 4-5.
- Breazu, Ion - *Literatura Transilvaniei. Studii. Articole. Conferinte*, Bucuresti, Casa Scoalelor, 1944, p. 359.
- Caprariu, Al. - *Jurnal literar: 1957-1967*, Bucuresti, Editura pentru literatura, 1967, p. 105-109.
- Chinez, Ion - *Pagini de critica*. Editie îngrijita si prefata de I. Negoitescu, Bucuresti, Editura pentru literatura, 1969, p. 166-170.
- Grigorescu, Dan - *Cuvânt înainte la Ion Vlasie, Am plecat din sat*, Editura Minerva, Bucuresti, 1988, p. XI.
- Muthu, Mircea - *Calcâiul lui Delacroix: interferente culturale*, Bucuresti, Editura Libra, 1996, p. 78-81.
- Neagu, Fanus - *A doua carte cu prieteni: poeme rasarite-n iarba*, Bucuresti, Editura Sport-Turism, 1985, p. 53-56.
- Paraschivescu, Miron Radu - *Jurnalul unui cobai*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1994, p.78-80.
- Perpessiciu - *Opere. Vol. VIII: Mentiuni critice*, Bucuresti, Editura Minerva, 1978, p. 187-191.
- Perpessiciu - *Opere. Vol. IX: Mentiuni critice*, Bucuresti, Editura Minerva, 1979, p. 151-155.
- Râpeanu, Valeriu - *Noi si cei dinaintea noastra*, Bucuresti, Editura pentru literatura, 1966, p.225-228.
- Sorban, Raoul - *Invazie de stafii. Însemnari si marturii despre o alta parte a vietii*, Bucuresti, Editura Meridiane, 2003, p. 56-57.
- Tihan, Teodor - *Apropierea de imaginar*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1988, p. 80-83.
- Vlad, Ion - *Convergente (concepte si alternative ale lecturii)*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1972, p. 329-342.
- Vlad, Ion - *În spatiul si timpul creatorului*, în Ion Vlad, *Lectura prozei. Eseuri, comentarii, interpretari*, Bucuresti, Editura Cartea

- Româneasca, 1991, p. 317-321.
- Zaciu, Mircea - *Masca geniului*, Bucuresti, Editura pentru literatura, 1967, p. 9-11.
- Zaciu, Mircea - *Lancea lui Achile*, Bucuresti, Editura Cartea Româneasca, 1980, p. 33-38.
- Zaciu, Mircea - *Ca o imensa scena, Transilvania...*, Bucuresti, Ed. Fundatiei Culturale Române, 1996, p. 86.

B. În periodice (lista selectiva a articolelor cercetate):

- Baciu, Stefan - *Am plecat din sat, confesiunea autobiografica a sculptorului Ion Vlasiu*, în „Universul literar”, nr. 27, vol. 48, 8 iulie 1939, p. 8.
- Beniuc, Mihai - *Ion Vlasiu: Am plecat din sat*, în „Tara noua”, an I, nr. 29, 1939, p. 15
- Boldea, Iulian - *Mastile memoriei. [Ion Vlasiu, Obraze si masti, Bucuresti : Editura Eminescu, 1995]*, în „Vatra”, 27, nr. 5, mai 1998, p. 49-50.
- Boldea, Iulian - *Reflectie si confesiune. [Ion Vlasiu, Obraze si masti, Bucuresti: Ed. Eminescu, 1995]*, în „Luceafarul”, nr. 41, 468 , 1996, p. 11.
- Brad, Ion - *In memoriam Ion Vlasiu*, în Armonia”, anul VI, nr. 3-4 (24), 1998, p. 18.
- Brad, Ion - *In memoriam Ion Vlasiu*, în „Vatra”, 27, nr. 1, 1998, p. 78.
- Brad, Ion - *Ion Vlasiu, în amurg*, în „Vatra”, 27, nr. 5, 1998, p. 43-45.
- Brad, Ion - *Încaierarea cu timpul*, în „Literatorul”, nr. 19, 1993, p. 13.
- Brad, Ion - *„Piatra si bronzul par însufletite”: Conversatie întrerupta [cu Ion Vlasiu]*, în „Curierul National”, 25-26 aprilie 1998, p. 7.
- Brad, Ion - *Rapitorul decembrie. Ion Vlasiu – In memoriam*, în

- „Literatorul”, 8, nr. 1-2, p. 13.
- Brustur, M. - *Note despre Ion Vlasiu*, în „Lupta Ardealului”, 1947, p. 237.
- Caba, Olga - *Cheia personajelor romanului autobiografic „Drumul spre oameni” de Ion Vlasiu*, în „Jurnalul literar”, 6, nr. 21-24, 1995, p. 1-2.
- Carandino, N. - *Ion Vlasiu*, în „Facla”, anul XVI, nr. 1548, miercuri, 1 ianuarie 1936, p. 7.
- Caprariu, Al. - *Dincolo de memorialistica*, în „Tribuna”, 6, nr. 19 (275), 10 mai 1962, p. 3.
- Chinez, Ion - *Ion Vlasiu: Am plecat din sat*, în *Gând românesc*, nr. 1-6, ianuarie-iunie 1939, p. 147.
- Comsa, Ana-Maria - *Distopia realului*, în „Blajul”, serie noua, anul I (IV), nr. 2, aprilie-iunie 2008, p. 51-56.
- Comsa, Ana-Maria - *Ion Vlasiu - ipostaze ale eului poetic*, în „Astra blajeana”, anul XV, 2 (59), iunie 2011, p.9.
- Comsa Ana-Maria - *Ion Vlasiu – despre frumosul si adevarul artei*, în „Blajul”, serie noua, anul IV (VII), nr. 1, ianuarie-martie 2011, p. 1-14.
- Cublesan, Constantin - *Memorialistul Ion Vlasiu*, în „Steaua”, 44, nr. 5, mai 1993, p. 19.
- Darva, Serge - *Ion Vlasiu*, în „Gând românesc”, an III, nr. 5-6, mai-iunie 1935, (Ed. Panfil) p. 307-309.
- Demetrescu, Calin - *Studiu introductiv la <<Ion Vlasiu>>*, Bucuresti, Editura Meridiane, 1984, p. 24-31.
- Draghici, Petru - *Scriitorul Ion Vlasiu*, în „Transilvania”, 72, nr. 7, 1941, p. 492-500.
- Grigorescu, Dan - *Vlasiu. In memoriam*, în „Literatorul”, vol. 8, nr. 1-2, ianuarie 1998, p. 6.
- Horia, Vintila - *Ion Vlasiu: Poveste cu naluci*, în „Mesterul Manole”, nr. 1-4, ianuarie-aprilie 1941, p. 33.
- Irimie, Negoita - *Poarta gloriei*, în „Tribuna”, 5, nr. 23, 1993, p. 6.

- Lapovita, Ramona - *Sculptorul printre cuvinte*, în „Vatra”, 27, nr. 5, mai 1998, p. 48-49.
- Malamen, Iolanda - *Ion Vlasiu – singur printre scriitori*, în „Luceafarul de dimineata”, nr. 18(936), aprilie 2010, p. 16.
- Mircea, Dumitru - *Ion Vlasiu - maretia modesta a geniului*, în „Tribuna”, 5, nr. 23, 1993, p. 7.
- Moarcas, Georgeta - *Tradarea cuvintelor. [Ion Vlasiu, Cartea de toate zilele unui an]*, în „Vatra”, 27, nr. 5, mai 1998, p. 51-52.
- Mocanu, Dana - *În cautarea unei ordini*, în „Vatra”, 27, nr. 5, mai 1998, p. 51.
- Moraru, Cornel - *Radacinile creatiei*, în „Vatra”, 27, nr. 5, mai 1998, p. 1.
- Moraru, Cornel - *Tema creatiei*, în „Vatra”, 27, nr. 5, mai 1998, p. 55-57.
- Muresan, Dumitru - *Confesiunea unei renasteri. [Ion Vlasiu, Am plecat din sat]*, în „Vatra”, 27, nr. 5, mai 1998, p. 45-48.
- Muthu, Mircea - *Dalta si condeiul*, în „Luceafarul”, nr. 8, 21 martie 1990, p. 4.
- Perpessicius - *Ion Vlasiu: Am plecat din sat*, în „România”, nr. 10, 30 decembrie 1938.
- Perpessicius - *Ion Vlasiu la 60 de ani*, în „Tribuna”, serie noua, 12, nr. 19 (589), 9 mai 1968, p. 7.
- Prelipceanu, Nicolae - *Artistul si amintirea*, în „Luceafarul”, nr. 47, 31 decembrie 1997, p. 2.
- Savin, Nicolae - *Despre iubire, la singular. [Ion Vlasiu, O singura iubire]*, în „Vatra”, 27, nr. 5, mai 1998, p. 49.
- Scorobete, Miron - *Cununa de lauri*, în „Tribuna”, 5, nr. 23, 1993, p. 3.
- Simionescu, Ion - *O carte*, în „Timpul”, nr. 4, 1933, p. 17.
- Stanca, Horia - *Ion Vlasiu: Am plecat din sat*, în „Symposion”, an II, nr. 1, 1939.
- Stancu, Vasile - *Expozitia Luchian Vlasiu (Târgu-Mures)*, în „Societatea de mâine”, anul IX, nr. 11-12, septembrie - octombrie 1932, p. 186.
- Suru, Miron - *Proza româneasca tânara*, în „Mesterul Manole”, vol. I, nr. 1, ianuarie 1939, p. 24-25.

- Siugariu, Calin - *Ardeleanul Ion Vlasiu*, în „Mesterul Manole”, vol. II, nr. 10, 1940, p. 81.
- Siugariu, Ion - *Expozitia lui Ion Vlasiu [de sculptura si de pictura]*, în „Mesterul Manole”, nr. 1-4, ian-apr 1942, p. 45.
- Sofron, Demostene - *Satul nu-si va gasi echilibrul si situatia materiala ...* [Interviu], în „Tribuna”, 5, nr. 23, 1993, p. 3.
- Sorban, Raoul - *Sculptorul Ion Vlasiu*, în „Societatea de mâine”, anul XI, nr. 1-2, ianuarie-februarie 1934, p. 26.
- Terebesti, I. A. - *Jurnal plastic*, în „Luceafarul”, an IV, serie noua, nr. 8-9, octombrie-noiembrie 1944, p. 312.
- Toca, Mircea - *Artistul complet*, în „Tribuna”, 5, nr. 23, 1993, p. 3.
- Ungureanu, Cornel - *Ion Vlasiu si transformările jurnalului*, în „Tribuna”, 3, nr. 4, 24 ian. 1991, p. 5.
- Vida, Gheorghe - *Tânarul Vlasiu în oglinda criticii*, în „Vatra”, 27, nr. 5, mai 1998, p. 52-55.
- Vianu, Tudor - *Referat asupra lucrării <<Am plecat din sat>> de Ion Vlasiu*, în *Revue Roumaine*, 30 decembrie 1957, p. 12.
- Zaciu, Mircea - *Ion Vlasiu – Doctor Honoris Causa al Universitatii Babes-Bolyai. Laudatio*, în „Vatra”, nr. 6, 23 iunie 1993, p. 6.
- Zaciu, Mircea - *Ion Vlasiu*, în „România literară”, 31, nr. 18, 1998, p. 14.
- Zaciu, Mircea - *Maestrul*, în „Vatra”, 27, nr. 5, mai 1998, p. 25.
- Zaciu, Mircea - *Tinta fixa Ion Vlasiu. Maestrul*, în „Vatra”, 27, nr. 5, 1998, p. 25.
- *** - *Dosar Ion Vlasiu - Argument. [Include: Fisa biobibliografica]*, în „Apostrof”, 4, nr. 7-8, 1993, p. 15.
- *** - *Centenar Ion Vlasiu*, în „Acasa”. Periodic cultural trimestrial, an I, nr. 1-2, ianuarie-iunie 2008.

C. În lucrări de sinteză (dictionare, istorii literare etc.)

- Barbosa, Octavian - *Ion Vlasiu în Dicționarul artiștilor români contemporani*,

- Bucuresti, Editura Meridiane, 1976, p. 508-510.
- Baciut, Nicolae - *O istorie a literaturii române contemporane în interviuri*, Târgu Mures, Editura Nico, 2005.
- Bârsan, Cristian - *Clujeni ai secolului 20: dictionar esential*, Cluj-Napoca, Casa Cartii de Stiinta, 2000, p. 337.
- Cosma, Anton - *Romanul românesc contemporan: 1945-1985*, vol. II, Bucuresti, Editura Eminescu, 1998, p. 238-241.
- Micu, Dumitru - *Literatura româna de azi: 1944-1964. poezia, proza, dramaturgia*, Bucuresti, Editura Tineretului, 1965, p. 235-237.
- Manolescu, Nicolae - *Istoria literaturii române: de la creatia populara la postmodernism*, Bucuresti, Editura Saeculum, 2009, p. 262-263.
- Micu, Dumitru - *Istoria literaturii române: de la creatia populara la postmodernism*, Bucuresti, Editura Saeculum, 2009, p. 262-263.
- Oprisan, I. - *Ion Vlasiu în Dictionarul general al literaturii române*, vol. VII – J-Z, Bucuresti, Editura Univers Enciclopedic, 2009, p. 368-369.
- Perpessicius - *Alte mentiuni de istoriografie literara si folclor*, vol. II, Bucuresti, Editura pentru literatura, 1964, p. 421.
- Popa, Marian - *Dictionar de literatura româna contemporana* (editia a II-a), Bucuresti, Editura Albatros, 1977, p. 614.
- Pop, Ion (coord) - *Dictionar analitic de opere literare românești*, I, Cluj-Napoca, Casa Cartii de Stiinta, 1999, p. 37-38.
- Zaciu, Mircea - *Dictionarul scriitorilor români*, Bucuresti, Editura Albatros, 2002, p. 786-789.
- Papahagi, Marian
- Sasu, Aurel (coord.)

III. Bibliografie generala:

- Bachelard, Gaston - *Pamântul si reveriile odihnei. Eseu despre imaginatia intimitatii*. Traducere, note si prefata de Irina Mavrodin, Bucuresti, Editura Univers, 1999.
- Bachelard, Gaston - *Pamântul si reveriile vointei. Eseu asupra imaginatiei*

- fortelor*. Traducere de Irina Mavrodin, Bucuresti, Editura Univers, 1999.
- Bahtin, Mihail - *Eseuri de literatura si estetica*. Traducere de Nicolae Iliescu. Prefata de Marian Vasile. Bucuresti, Editura Univers, 1982.
- Bahtin, Mihail - *Formele timpului si ale cronotopului în roman. Eseuri de poetica istorica*, Bucuresti, Editura Univers, 1972.
- Balota, Nicolae - *Romanul românesc în secolul XX*, Bucuresti, Editura Viitorul Românesc, 1997.
- Barthes, Roland - *Placerea textului*. Traducere de Marian Papahagi. Prefata de Ion Pop, Cluj-Napoca, Editura Echinoc, 1994.
- Baudrillard, Jean - *Celalalt prin sine însusi*. Traducere de Ciprian Mihali, Cluj-Napoca, Editura Casa Cartii de Stiinta, 1997.
- Bancila, Vasile - *Duhul sarbatorii*, Bucuresti, Ed. Anastasia, 1996.
- Bergson, Henri - *Eseu asupra datelor imediate ale constiintei*. Traducere de Diana Morarasu, Iasi, Institutul European, 1992.
- Bлага, Lucian - *Teatru, Proza autobiografica*, vol. II, Bucuresti, Editura Albatros, 1980.
- Blanchot, Maurice - *Spatiul literar*. Traducere si prefata de Irina Mavrodin, Bucuresti, Editura Univers, 1980.
- Blanchot, Maurice - *Jurnalul intim si povestirea în Le livre à venir*, Paris, Gallimard, 1971, coll. Idées, trad. în „Caiete critice”, nr. 3-4, 1986, de Emil Paraschivoiu.
- Bloom, Harold - *Canonul Occidental. Cartile si scoala epocilor*. Traducere de Delia Ungureanu, Bucuresti, Editura Art, 2007.
- Boia, Lucian - *Jocul cu trecutul: istoria între adevar si fictiune*, Bucuresti, Editura Humanitas, 2002.
- Booth, Wayne C. - *Retorica romanului*, Traducere de Alina Clej si Stefan Stoenescu, Bucuresti, Editura Univers, 1976.
- Braga, Corin - *10 studii de arhetipologie*, Cluj, Editura Dacia, 1999.
- Braga, Mircea - *Recursul la traditie; o propunere de hermeneutica*, Cluj-

- Napoca, Editura Dacia, 1987.
- Cassirer, Ernst - *Eseu despre om. O introducere în filozofia culturii umane.*
Traducere de Constantin Cosman, Bucuresti, Editura
Humanitas, 1994.
- Calinescu, Matei - *Cinci fete ale modernitatii. Modernism, postmodernism,
avangarda, decadenta, kitsch,* Traducere de Tatiana Patrulescu
si Radu Turcanu, postfata de Mircea Martin, Bucuresti,
Univers, 1995.
- Calinescu, Matei - *A citi. A reciti: catre o poetica a (re)lecturii,* Iasi, Editura
Polirom, 2003.
- Chevalier, Jean,
Gheerbrant, Alain - *Dictionar de simboluri. Mituri, vise, obiceiuri, gesturi, forme,
figuri, culori, numere,* vol. 3, P-Z, Bucuresti, Editura Artemis,
1993.
- Ciocârlie, Livius - *Realism si devenire poetica,* Timisoara, Editura Facla, 1974.
- Ciopraga, Constantin - *Personalitatea literaturii române. O încercare de sinteza.* Iasi,
Editura Junimea, 1973.
- Cornea, Paul - *Amintiri din copilarie: între fabula si istorie.* Postfata la Ion
Creanga – *Povesti. Amintiri.* Bucuresti, Editura Minerva, 1985.
- Creanga, Ion - *Povesti. Amintiri,* Bucuresti, Editura Minerva, 1985.
- Cristea, Dan - *Autorul si fictiunile eului,* Bucuresti, Editura Cartea
Româneasca, 2004.
- Cristea, Dan - *Versiune si subversiune: paradoxul autobiografiei,* Bucuresti,
Editura Cartea Româneasca, 1999.
- Crohmalniceanu
Ov. S. - *Literatura româna între cele doua razboaie mondiale,* vol. I,
Bucuresti, Editura Minerva, 1972.
- Cublesan, Constantin - *Introducere în teoria literaturii,* Universitatea „1 Decembrie
1918”, Alba-Iulia, 2002.
- Curticeanu, Mircea - *De amicitia. Lucian Blaga – Ion Breazu. Corespondenta,*
Cluj-Napoca, Biblioteca Apostrof, 1995.
- Diel, Paul - *Divinitatea. Simbolul si semnificatia ei.* Traducere de Mihai

- Avadanei. Prefata de Nicu Gavriluta. Bucuresti, Institutul European, 2002.
- Fanache, Vasile - *Lecturi sub vremuri*, Cluj-Napoca, Editura Motiv, 2000.
- Foucault, Michel - *Ordinea discursului. Un discurs despre discurs*. Traducere de Ciprian Tudor, Bucuresti, Editura Eurosong & Book, 1998.
- Friedrich, Hugo - *Structura liricii moderne*, Bucuresti, Editura pentru literatura universala, 1969.
- Gadamer, H. G. - *Actualitatea frumosului*. Traducere de Val Panaitescu, Iasi, Editura Polirom, 2000.
- Genette, Gérard - *Figuri*. Selectie, traducere si prefata de Angela Ion si Irina Mavrodin, Bucuresti, Editura Univers, 1978 .
- Genette, Gérard - *Introducere în arhitext. Fictiune si dictiune*. Traducere si prefata de Ion Pop, Bucuresti, Editura Univers, 1998.
- Ghemes, Ileana - *Autohtonism si „europeism” în cultura si literatura româna interbelica*, Sibiu, Editura Imago, 2001.
- Glodeanu, Gheorghe - *Poetica romanului interbelic. O tipologie posibila*. Editia a II-a, revazuta, Bucuresti, Editura Ideea Europeana, 2007.
- Giurgiuca, Emil - *Poeti tineri ardeleni. Antologie cu 18 masti în lut de I. Vlasiu*, Bucuresti, Fundatia pentru literatura si arta, 1940.
- Grigorescu, Dan (coord.) - *Bibliografia esentiala a literaturii române. Scriitori / Reviste / Concepte*, Institutul de Istorie si Teorie Literara „G. Calinescu”, Bucuresti, Editura Enciclopedica, 2003.
- Hangiu, Ion - *Dictionarul presei literare românesti (1790-1990)*. Editia a II-a revizuita si completata, Bucuresti, Editura Fundatiei Culturale Române, 1996.
- Heidegger, Martin - *Originea operei de arta*. Traducere si note Thomas Kleininger si Gabriel Liiceanu. Studiu introductiv Constantin Noica, Bucuresti, Editura Humanitas, 1995.
- Holban, Ioan - *Literatura subiectiva*, Bucuresti, Editura Minerva, 1989.
- Huizinga, Johan - *Homo ludens. Încercare de determinare a elementului ludic al*

- culturii*. Traducere de H. R. Radian. Cuvânt înainte de Gabriel Liiceanu. Bucuresti, Editura Humanitas, 2002.
- Ingarden, Roman - *Studii de estetica*. Traducere de Olga Zaiwk. Bucuresti, Editura Univers, 1978, p. 73.
- Jaccard, Roland - *Exilul interior. Freud, psihanaliza si modernitatea*. Traducere, prefata, postfata si note de Jean Chiriac, Bucuresti, Editura Aropa, 2000, p. 50.
- Jankélévitch, Vladimir - *Tratat despre moarte*. Traducere de Ilie Gyurcsik si Margareta Gyurcsik Timisoara, Editura Amarcord, 2000.
- Jucan, Marius - *Fascinatia fictiunii sau despre retorica elipsei*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1998.
- Laroux, Guy - *Realismul. Elemente de critica, de istorie si de poetica*. Traducere de Valentina Falan, Bucuresti, Editura Cartea Româneasca, 1998.
- Lejeune, Philippe - *Pactul autobiografic*. Traducere de Irina Margareta Nistor, Bucuresti, Editura Univers, 2000.
- Lévinas, Emmanuel - *Moartea si timpul*. Traducere, cuvânt înainte si note de Anca Manutiu, Cluj-Napoca, Editura Apostrof, 1996.
- Lévinas, Emmanuel - *Totalitate infinit. Eseu despre exterioritate*. Traducere, glosar si bibliografie de Marius Lazaruca, postfata de Virgil Ciomos, Iasi, Editura Polirom, 1999.
- Lintvelt, Jaap - *Punctul de vedere. Încercare de tipologie narativa*. Traducere de Angela Martin. Studiu introductiv de Mircea Martin, Bucuresti, Editura Univers, 1994.
- Lukacs, Georg - *Teoria romanului. O încercare istorico-filosofica privitoare la formele marii literaturi epice*, Bucuresti, Editura Univers, 1977.
- Malita, Liviu - *Eu, scriitorul*, Cluj-Napoca, Fundatia Culturala Româna, Cluj-Napoca, 1997.
- Manolescu, Nicolae - *Arca lui Noe. Eseu despre romanul românesc*, Bucuresti, Editura 100+1 Gramar, 2000.

- Marino, Adrian - *Comparatism si teoria literaturii*, Iasi, Editura Polirom, 1998.
- Marino, Adrian - *Dictionar de idei literare*, Bucuresti, Editura Eminescu, 1993.
- Mattei, Jean-Francois - *Barbaria interioara. Eseu despre imundul modern*. Traducere de Valentina Bumbas-Vorobiov, Pitesti, Editura Paralela 45, Colectia *Studii*, 2005.
- Mauron, Charles - *De la metaforele obsedante la mitul personal*. Traducere din limba franceza de Ioana Bot. Aparat critic, bibliografie si note pentru editia româneasca de Ioana Bot si Raluca Lupu, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2001.
- Melchior-Bonnet, Sabine - *Istoria oglinzii*. Traducere de Luminita Braileanu. Prefata de Jean Delumeau, Bucuresti, Editura Univers, 2000.
- Micu, Dumitru - *În cautarea autenticitatii*, Bucuresti, Editura Minerva, 1992.
- Mihaies, Mircea - *Cartile crude. Jurnalul intim si sinuciderea*, Timisoara, Editura Amarcord, 1995.
- Mihaies, Mircea - *De veghe în oglinda*. Editia a II-a, revazuta, Bucuresti, Editura Cartea Româneasca, 2005.
- Mihailescu, Dan C. - *Literatura româna în postceausism. I. Memorialistica sau trecutul ca re-umanizare*, Iasi, Editura Polirom, 2004.
- Moraru, Cornel - *Textul si realitatea: studii*, Bucuresti, Editura Eminescu, 1984.
- Nadin, Mihai - *A trai arta. Elemente de metaestetica*, Bucuresti, Editura Eminescu, 1972.
- Negrici, Eugen - *Iluziile literaturii române*, Bucuresti, Editura Cartea Româneasca, 2008.
- Negrici, Eugen - *Literatura româna sub comunism. Proza*, Bucuresti, Editura Fundatiei Pro, 2002.
- Ornea, Z. - *Traditionalism si modernitate în deceniul al treilea*, Bucuresti, Editura Eminescu, 1980.
- Ortega y Gasset, Jose - *Studii despre iubire*. Traducere de Sorin Marculescu. Bucuresti, Editura Humanitas, 2007.
- Pamfil, Alina - *Spatialitate si temporalitate. Eseuri despre romanul românesc*

- interbelic*, Cluj-Napoca, Editura Dacopres, 1993.
- Pârvulescu, Ioana - *Întoarcerea în Bucurestiul interbelic*, editia a II-a, Bucuresti, Editura Humanitas, 2007.
- Petras, Irina - *Teme si digresiuni. Scriitori clasici si moderni*, Cluj- Napoca, Editura Casa Cartii de Stiinta, 2006.
- Piru, Al. - *Panorama deceniului literar românesc: 1940-1950*, Bucuresti, Editura pentru Literatura, 1968.
- Podoaba, Virgil - *Fenomenologia punctului de plecare*, Brasov, Editura Universitatii Transilvania, 2008.
- Popa, Mircea - *Continuitati*, Cluj-Napoca, Editura Dacia XXI, 2010.
- Popa, Grigore - *Peisaj ardelean*, Sighisoara, Editura Miron Neagu, 1943.
- Poulet, Georges - *Metamorfozele cercului*. Traducere de Irina Badescu si Angela Martin. Studiu introductiv de Mircea Martin. Bucuresti, Editura Univers, 1987.
- Ricoeur, Paul - *Soi-même comme un autre. L'Ordre Philosophique*, Paris, Éditions du Seuil, 1990.
- Rusu, Liviu - *Opere*, vol II - *Eseu asupra creatiei artistice. Contributie la o estetica dinamica*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, p. 299.
- Schopenhauer, Arthur - *Lumea ca vointa si reprezentare*. Traducere de Emilia Dolcu, Viorel Dumitrascu, Gheorghe Puiu. Iasi, Editura Moldova, 1995.
- Simion, Eugen - *Fictiunea jurnalului intim*. Editia a II-a, revazuta si adaugita, vol. I-III, Bucuresti, Editura Univers Enciclopedic, 2005.
- Simion, Eugen - *Genurile biograficului*, Bucuresti, Editura univers enciclopedic, 2002.
- Sora, Simona - *Regasirea intimitatii. Corpul în proza româneasca interbelica si postdecembrista*, Bucuresti, Editura Cartea Româneasca, 2008.
- Spiridon, Monica - *Despre „Aparenta” si „Realitatea” literaturii*, Bucuresti, Editura Univers, 1984.

- Ticu, Constantin - *Sinele si memoria autobiografica (Sinteza teoretica)*, Iasi, Editura Polirom, 2004.
- Tomus, Mircea - *Romanul romanului românesc*, vol. I – *În cautarea personajului*, Bucuresti, Editura Gramar, 1999.
- Ungureanu, Cornel - *Geografia literaturii române, azi*, Pitesti, Editura Paralela 45, 2003.
- Ursa, Anca - *Metamorfozele oglinzii. Imaginarul jurnalului literar românesc*, Cluj-Napoca, Editura Limes, 2006.
- Worringer, Wilhelm - *Abstractie si intropatie si alte studii ale teoriei artei*, Bucuresti, Editura Univers, 1970.
- Wünenburger, Jean-Jacques - *Filozofia imaginilor*, Iasi, Editura Polirom, 2008.
- Wünenburger, Jean-Jacques - *Utopia sau criza imaginarului*. Traducere de Tudor Ionescu, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2001.
- Zaciu, Mircea - *Ca o imensa scena, Transilvania...*, Bucuresti, Ed. Fundatiei Culturale Române, 1996.
- *** - *Caiete critice*, nr. 3-4, 1986, *Jurnalul ca literatura*

IV. Sitografie:

- Baicus, Iulian - *Dublul Narcis*, Bucuresti, Editura Universitatii din Bucuresti, 2003, text disponibil la:
<http://ebooks.unibuc.ro/filologie/Baicus/capitolul6a.htm>
 (text accesat la data de 20.07.2010).
- Boldea, Iulian - *Mircea Eliade – semnificatiile discursului autobiografic*, în „Rost”, text disponibil la:
<http://www.rostonline.org/rost/mai2007/eliade.shtml> (accesat la data de 24 iulie 2009).
- Bota, Sorina - *Ilarie, nu poti sa faci ceea ce nu ai facut la timp*. Interviu cu Ilarie Botis, text disponibil la:
<http://cultura.inmures.ro/proiecte/detalii-proiect/detalii->

proiect/article/1553/1751.html (accesat la data de 11 iunie 2009).

- Colonna, Vincent - *L'autofiction (Essai sur la fictionalisation de soi en Littérature)*, Doctorat de l'E. H.E.S.S., 1989, Directeur: Monsieur Gerard Genette, École de Hautes Études de Sciences Sociales, text disponibil la: <http://tel.archivesouvertesfr/docs/00/04/70/04/PDF/tel-00006609.pdf> (accesat la data de 16.07.2009).
- Cublesan, Constantin - *Prefata la Nebunul din turn*, Cluj-Napoca, Editura Dacia XXI, 2011, text disponibil la <http://www.agentiadecarte.ro/2011/06/nebunul-din-turn-de-ion-vlasiu/> (accesat la 14 iunie 2011).
- Ungureanu, Cornel - *Atelier, model, pictor sau despre discursul pictural*, în „Liternet.ro”, text disponibil la: <http://agenda.liternet.ro> (accesat la data de 12.09.2010).
- Vlasiu, Ioana - *Tata credea ca va trai o suta de ani*, în „ZF Ziarul de duminica”, text disponibil la: <http://www.zf.ro/ziarul-de-duminica/tata-credea-ca-va-trai-o-suta-de-ani-2902623/> (accesat la data de 3 iunie 2011)
- Vlasiu, Ioana - *Seninatatea artistului*, în „ZF Ziarul de duminica”, text disponibil la: <http://www.zf.ro/ziarul-de-duminica/seninatatea-artistului-2902103/> (accesat la data de 3 iunie 2011)
- Vrabie, Diana - *Diferentieri tipologice între discursul autobiografic si cel biografic* în „Limba româna”, text disponibil la: <http://www.limbaromana.md/index.php?go=articole&n=592> (accesat la data de 3 iunie 2011).
- *** www.autopacte.org
- *** www.vlasiu.go.ro